2026Z23750
(ingezonden 2 november 2026)
Vragen van het lid Ceder (ChristenUnie) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het bericht van het AFM 'Voorkom schrijnende situaties door mislopen nabestaandenpensioen'

1. In hoeverre acht u de huidige wettelijke voorschriften rond informatievoorziening rond het nabestaandenpensioen adequaat en voldoende om te voorkomen dat deelnemers onbewust hun dekking voor het nabestaandenpensioen verliezen? Geeft het bericht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) voor u aanleiding om de wettelijke voorschriften rond informatievoorziening te wijzigen?

Antwoord 1:
De AFM heeft een nalevingsonderzoek gedaan bij zeven pensioenuitvoerders die de nieuwe regelingen van het nabestaandenpensioen uitvoeren. In dit onderzoek is gekeken naar de inrichting van het nabestaandenpensioen en hoe pensioenuitvoerders daarover communiceren met deelnemers en nabestaanden tijdens verschillende levensgebeurtenissen. De AFM constateert in haar rapport dat pensioenuitvoerders aandacht hebben voor het nabestaandenpensioen en inspanningen verrichten voor een zorgvuldige inrichting daarvan. Uit het onderzoek blijkt ook dat bij de informatieverstrekking bij een of meerdere levensgebeurtenissen bij alle onderzochte pensioenuitvoerders niet voldoet aan de wettelijke vereisten.[1]

De informatie die de pensioenuitvoerder verstrekt of beschikbaar stelt, moet correct, duidelijk en evenwichtig zijn. Daarnaast wordt de informatie tijdig verstrekt of beschikbaar gesteld.[2] Deze eisen zijn een open norm en de AFM houdt hier toezicht op. Met de Beleidsregel Informatieverstrekking geeft de AFM invulling aan hoe zij deze open normen bij het toezicht uitleggen.[3]
Pensioenuitvoerders zijn verantwoordelijk voor de communicatie en informatieverstrekking. De vereisten in wet- en regelgeving vormen de basis waarop zij dit invullen. Ik onderschrijf het belang van goede informatieverstrekking, zoals verwoord in het AFM-rapport. Naast emotionele gevolgen gaat het overlijden veelal ook gepaard met financiële gevolgen vanwege het wegvallen van een (kostwinners)inkomen, waardoor schrijnende situaties kunnen ontstaan.

In het Ontwerpbesluit toezeggingenwet Wtp en andere pensioenonderwerpen (hierna: Besluit toezeggingen),[4] dat van 8 juni tot 19 juli 2026 open stond ter internetconsultatie, wordt de informatie bij de start en bij de beëindiging van de deelname aan een pensioenregeling uitgebreid. Belangrijk daarbij is dat de gewezen deelnemer begrijpt wanneer en binnen welke termijn het partnerpensioen vrijwillig kan worden voortgezet. Ook is het belangrijk dat de deelnemer begrijpt op welke wijze dit kenbaar kan worden gemaakt. Daarnaast ben ik voornemens, zoals ook in het AFM-rapport wordt opgemerkt, om te verduidelijken dat de hoogte van het nabestaandenpensioen in de startinformatie moet worden opgenomen. De deelnemer krijgt hiermee inzicht in het nabestaandenpensioen en wordt, waar nodig, aangezet tot actie. Met de voorgestelde aanpassing komen we aan de geconstateerde tekortkomingen tegemoet. Ik zie het rapport van de AFM als ondersteuning om de regels op dit punt aan te scherpen.

2. Deelt u de opvatting dat niet alleen relevant is dát deelnemers geïnformeerd worden over het eindigen van de dekking, maar ook voldoende duidelijk geïnformeerd worden over wat de risico's en gevolgen hiervan zijn? Wat kunt u doen om deze informatieverstrekking aan deelnemers te verbeteren?

---

[1] AFM 2026 'Nabestaandenpensioen: maak duidelijk wie waarop recht heeft en wanneer'.

[2] Artikel 48 van de Pensioenwet.

[3] Beleidsregel Informatieverstrekking, AFM 2024. Stcr. 2024, 30953.

[4] Dit ontwerpbesluit behoort bij het Wetsvoorstel toezeggingen Wtp en andere pensioenonderwerpen dat op 1 juni 2026 aan de Tweede Kamer is aangeboden; *Kamerstukken II* 2025–26, 36 957, nr. 1.

Antwoord 2:
Ik deel met u de opvatting dat het niet alleen relevant is dát deelnemers geïnformeerd worden over het eindigen van de dekking, maar ook worden gewezen op de risico's en gevolgen van deze beëindiging. Het is van groot belang dat pensioenuitvoerders op verschillende momenten de deelnemer informeren over het nabestaandenpensioen en de voorwaarden die daarbij horen.
Allereerst ontvangt een werknemer bij de start van de deelname aan een pensioenregeling informatie, ook wel een startbrief, van de pensioenuitvoerder met de belangrijkste kenmerken van de nieuwe pensioenregeling. De werknemer krijgt hierin ook informatie over de uitvoering van de pensioenregeling en over keuzemogelijkheden waarvoor een actie van de werknemer wordt verwacht.[5] Een belangrijk onderdeel hierbij is informatie over en eventuele keuzemogelijkheden ten aanzien van het nabestaandenpensioen.

Ook tijdens deelname is het van belang dat de pensioenuitvoerder de deelnemer periodiek informeert over wie er in aanmerking komt voor het nabestaandenpensioen, bijvoorbeeld via het jaarlijkse UPO. In constructief overleg met de pensioensector zal de sector de UPO-modellen 2028 aanscherpen, waarbij bijvoorbeeld verduidelijkt zal worden welke actie de deelnemer moet ondernemen voor de dekking van het nabestaandenpensioen.[6] De modellen voor het UPO worden op voordracht van de pensioenuitvoerders en na advies van de AFM door de minister van SZW vastgesteld.[7]

Bij de beëindiging van de deelname ontvangt de deelnemer een zogenoemde stopbrief[8] van de pensioenuitvoerder. Hierin staat informatie die specifiek bij beëindiging relevant is voor de deelnemer.[9] Deze stopbrief geeft onder andere inzicht in keuzemogelijkheden van de pensioenregeling en de gevolgen hiervan voor het pensioen. Met betrekking tot het nabestaandenpensioen wordt gewezen op het vervallen van het nabestaandenpensioen op risicobasis na afloop van de verplichte uitloopperiode.[10] Ook wordt de mogelijkheid om de dekking voor het nabestaandenpensioen vrijwillig voort te zetten onder de aandacht gebracht. De keuze voor vrijwillige voortzetting moeten pensioenuitvoerders al verplicht aanbieden voor het partnerpensioen. In het Wetsvoorstel toezeggingen Wtp en andere pensioenonderwerpen wordt voorgesteld om dit ook voor te schrijven voor het wezenpensioen. In lagere regelgeving is nu voorgeschreven dat informatie over de vrijwillige voortzetting verstrekt moet worden, zoals hoeveel pensioenvermogen of kapitaal de dekking het eerste jaar kost.[11] In het Besluit toezeggingen wordt voorgesteld om deze informatie uit te breiden met aanvullende relevante kwalitatieve informatie over vrijwillige voortzetting van het nabestaandenpensioen. Hierdoor kan de gewezen deelnemer een goede afweging maken. Belangrijk daarbij is dat de gewezen deelnemer begrijpt wanneer en binnen welke termijn het partnerpensioen vrijwillig kan worden voortgezet. Ook is het belangrijk dat de deelnemer begrijpt op welke wijze dit kenbaar kan worden gemaakt. Dit is immers belangrijke informatie voor een gewezen deelnemer bij uitdiensttreding en noodzakelijk om een deelnemer aan te zetten tot actie.

---

[5] Artikel 21 van de Pensioenwet en artikel 48 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

[6] De UPO-modellen 2027 worden binnenkort vastgesteld en op 'Pensioenmodellen.nl' gepubliceerd.

[7] www.pensioenmodellen.nl, Stcrt. 2026, nr. 3532.

[8] Voor de leesbaarheid wordt de term stopbrief gebruikt. De informatie kan echter ook op andere wijze, zoals de MijnOmgeving, worden verstrekt. Ook kan er in de stopbrief naar de MijnOmgeving worden verwezen voor verdere informatievoorziening.

[9] Artikel 39 van de Pensioenwet respectievelijk artikel 50 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling en artikelen 6 en 10bb van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.

[10] De uitloopperiode start rechtstreeks na beëindiging van de deelneming als er geen sprake is van een aansluitend dienstverband of een WW/ZW-uitkering. De uitloopperiode duurt drie of zes maanden (als in de pensioenovereenkomst een periode van zes maanden is opgenomen) maar stopt eerder op het moment van een nieuw dienstverband of de ingangsdatum van het ouderdomspensioen.

[11] Artikel 10bb van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling.

Met de verschillende informatievoorzieningen krijgt de (gewezen) deelnemer inzicht het nabestaandenpensioen, een belangrijk onderdeel van de pensioenregeling, en wordt de (gewezen) deelnemer waar nodig aangezet tot actie. Overigens zijn er ook andere laagdrempelige manieren die bijdragen aan de bewustwording van deelnemers en partners over het nabestaandenpensioen (partner- en wezenpensioen). Op de website www.pensioenduidelijkheid.nl kunnen mensen meer informatie vinden over het nabestaandenpensioen. Daarnaast kunnen (gewezen) deelnemers op mijnpensioenoverzicht.nl zien bij welke pensioenuitvoerders er nabestaandenpensioen aanwezig is.

3. Wat is het wettelijk kader rond de verantwoordelijkheidsverdeling tussen nabestaanden en pensioenuitvoerders? Acht u de inspanningen van pensioenuitvoerders om mogelijke nabestaanden te vinden voldoende? Zo nee, welke maatregelen neemt u?

Antwoord 3:
Het nabestaandenpensioen moet terechtkomen bij de rechthebbenden. Dat betekent ook dat een pensioenuitvoerder alle pensioengerechtigden informatie moet verstrekken bij pensioeningang. Het is via de Basisregistratie Personen (hierna: BRP) mogelijk om verschillende rechthebbenden te achterhalen, zoals echtgenoot of geregistreerde partner en juridische kinderen. Pensioenuitvoerders kunnen met het oog op de uitvoering van hun taken gebruik maken van de BRP en de uittreksels uit de registers van de burgerlijke stand.[12] Als er een nabestaandenpensioen is opgenomen in de pensioenregeling, is het niet altijd nodig om de nabestaanden aan te melden om aanspraak te kunnen maken voor een nabestaandenpensioen. Het hangt ervan af of het nabestaandenpensioen is toegezegd op basis van een bepaald of een onbepaald systeem.

Bij een onbepaald systeem hoeven de nabestaanden niet vooraf aangemeld te zijn om aanspraak te kunnen maken op een nabestaandenpensioen. Bij dit systeem is iedere deelnemer aan de pensioenregeling verzekerd voor een nabestaandenpensioen. In de Pensioenwet is opgenomen dat bij dit systeem de partner na het overlijden van de deelnemer een eenzijdige partnerverklaring kan opsturen naar de uitvoerder.[13] Bij het ontbreken van een aangemelde partner bij overlijden moeten pensioenuitvoerders onderzoeken of er een rechthebbende is. In hun communicatie aan de erfgenamen of het huisadres van de overleden deelnemer is het belangrijk dat minimaal is opgenomen wie er volgens de partnerdefinitie in aanmerking komen voor het partnerpensioen. Dit is relevante informatie voor de partner, omdat de partner in staat moet worden gesteld om zich alsnog aan te melden als partner in de zin van de pensioenregeling.

Bij een bepaald systeem moet de partner voor het overlijden van de deelnemer aangemeld zijn om aanspraak te kunnen maken op een partnerpensioen. De AFM constateert dat bij een bepaald partnersysteem essentieel is dat een pensioenuitvoerder deelnemers hier expliciet en frequent op wijst en uitlegt wie onder de partnerdefinitie van de pensioenregeling valt. Daar ben ik het mee eens. Het is belangrijk dat de deelnemer begrijpt wanneer de partner en kinderen verzekerd zijn voor het nabestaandenpensioen. Een bepaald systeem brengt een verantwoordelijkheid mee voor pensioenuitvoerders om (doorlopend) te controleren bij deelnemers of er een partner- en/of kind(eren) zijn.

In een aangenomen motie van 6 oktober 2026 verzoekt uw Kamer te onderzoeken of wettelijk kan worden vastgelegd dat pensioeninstellingen jaarlijks deelnemers oproepen hun partner en nabestaanden aan te melden of hun registratie te herbevestigen.[14] In het kader van de uitvoering van deze motie zal de sector de UPO-modellen 2028 aanscherpen; de UPO-modellen worden op voordracht van de pensioenuitvoerders

[12] Artikel 93 van de Pensioenwet.

[13] Artikel 2a van de Pensioenwet en artikel 2a van de Wet verplichte beroepspensioenregeling.

[14] Kamerstukken II 2026/27, 32 043, nr. 721.

en na advies van de AFM door de minister van SZW vastgesteld.[15] Er zal worden verduidelijkt welke actie de deelnemer moet ondernemen voor de dekking van het nabestaandenpensioen. Daarnaast zal ook verwezen worden naar waar de deelnemer meer informatie kan vinden over het partner- en kindbegrip. Deze maatregel zorgt ervoor dat de deelnemer periodiek geïnformeerd wordt over wie er in aanmerking komt voor het nabestaandenpensioen en welke actie de deelnemer moet ondernemen voor de dekking van het nabestaandenpensioen.

4. Deelt u de mening dat de bevindingen van de AFM de noodzaak onderstreept om niet enkel in te zetten op verbeterde informatievoorziening, maar waar mogelijk ook het risico op een daadwerkelijk dekkingsgat te verkleinen?

Antwoord 4:
Ik herken het belang van goede informatieverstrekking en deel de bevindingen van de toezichthouder. Ik roep óók de sector op om kennis te nemen van de bevindingen en deze door te voeren in de informatieverstrekking.
De informatie over de hoogte van het partnerpensioen moet helder, begrijpelijk en beschikbaar zijn. Daarbij moet deze informatie deelnemers aanzetten tot actie als het eventuele overlijden van de deelnemer kan leiden tot een inkomensachteruitgang voor de partner. Concreet betekent dit dat de informatie over de hoogte van het nabestaandenpensioen een prominente plek verdient in de deelnemerscommunicatie.

Tijdens het commissiedebat pensioenonderwerpen van 10 september 2026 heb ik toegezegd deze informatie via het Besluit toezeggingen te regelen.[16] Voorgesteld wordt om te verduidelijken dat de hoogte van het nabestaandenpensioen verstrekt moet worden in de startinformatie. Hierdoor krijgt de deelnemer inzicht in dit belangrijke onderdeel van de pensioenregeling en wordt de deelnemer waar nodig aangezet tot actie. Met de voorgestelde maatregel wordt de deelnemer in staat gesteld om voor zijn eigen situatie na te gaan of het voldoende is of dat hij mogelijk iets aanvullends moet regelen.

5. Is een schatting te maken naar, of is bekend in hoeveel pensioenregelingen gebruik gemaakt wordt van de met het amendement Ceder (Kamerstuk 36067, nr. 55) gecreëerde mogelijkheid van een uitloopperiode van zes in plaats van drie maanden?

Antwoord 5:
Het nabestaandenpensioen vóór pensioendatum is vormgegeven als een verzekering (in pensioenjargon: op risicobasis). Om het risico te verkleinen dat iemand die tussen twee dienstverbanden in zit of iemand die werkloos of zelfstandige wordt, tijdelijk geen of een lagere dekking voor partnerpensioen heeft, is in het nieuwe pensioenstelsel een aantal waarborgen opgenomen. Zo is een verplichte uitloopdekking van het nabestaandenpensioen geïntroduceerd en een keuzemogelijkheid om het nabestaandenpensioen vrijwillig voort te zetten. De verplichte uitloopdekking is drie maanden. Dit betekent dat de risicodekking voor het nabestaandenpensioen bij overlijden vóór pensioendatum drie maanden wordt voortgezet door de oude pensioenuitvoerder. Sociale partners kunnen in plaats van de verplichte uitloopperiode van drie maanden ook kiezen voor een uitloopperiode van zes maanden. Dit is een arbeidsvoorwaardelijk keuze van sociale partners.

Op dit moment is er nog geen schatting te maken naar het gebruik van de gecreëerde mogelijkheid van een uitloopperiode van zes maanden. In de voortgangsrapportage monitoring Wtp winter 2027 en 2028 zal de uitvraag over het nabestaandenpensioen worden uitbreid.[17] Daarbij zal de duur van de standaard

[15] www.pensioenmodellen.nl, Stcrt. 2026, nr. 3532.

[16] Toezeggingennummer: TZ202609-083.

[17] Inmiddels is er meer zicht op de fondsen die zijn ingevaren en nog zullen invaren. Vanaf 1 januari 2027 bouwt naar verwachting circa 96% van het aantal deelnemers met een pensioenregeling, uitgevoerd door een pensioenfonds, pensioen op in het nieuwe pensioenstelsel.

uitloopperiode en de keuze voor uitloopperiode van zes maanden worden meegenomen. Deze uitvraag is onderdeel van een eerder aangenomen motie van de leden Ceder (CU) en Stoffer (SGP) waarin de regering is verzocht om de nieuwe vormgeving van het nabestaandenpensioen te evalueren en de totstandkoming van de nieuwe pensioenregeling van het nabestaandenpensioen door sociale partners nauwgezet te monitoren.[18]

6. Is de constatering van de AFM voor u aanleiding om te onderzoeken of de uitloopperiode van zes maanden in de praktijk voldoende wordt benut? Bent u bereid om opnieuw te bezien of een langere uitloopperiode, zoals voorgesteld in het amendement Ceder (Kamerstuk 36 067, nr. 55) wenselijk is?

Antwoord 6:
Zoals aangegeven in het antwoord op vraag 5 is de duur van de standaard uitloopperiode drie maanden. De sociale partners kunnen een uitloopperiode van zes maanden overeenkomen in de pensioenovereenkomst. Met de voortgangsrapportage winter 2027 verwacht ik de eerste resultaten hierover met uw Kamer te delen. Deze resultaten vormen een belangrijke bron van input voor de evaluatie van de Wtp.[19] Hierover ga ik te zijner tijd graag met uw Kamer in gesprek.

7. Kunt u deze vragen beantwoorden voor de behandeling van de begroting Sociale Zaken en Werkgelegenheid?

Antwoord 7:
Ja.

[18] Kamerstukken II 2021/22, 36 067, nr. 158.

[19] Artikel XIV Wet toekomst pensioenen.